

Bemærkninger til forslaget

Dette beslutningsforslag indgik i en række beslutningsforslag i tidligere folketingsår, senest folketingsåret 1995-96. Beslutningsforslaget er således med nogle justeringer og tilføjelser en genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 79 fra folketingsåret 1994-95, se Folketingstidende 1994-95, forhandlingerne s. 3552 og 5899 og tillæg A s. 2305, og beslutningsforslag nr. B 88 fra folketingsåret 1995-96, se Folketingstidende 1995-96, forhandlingerne s. 3725 og 4856 og tillæg A s. 4168.

Beslutningsforslaget skal ses som en vigtig brik i omstillingen fra økologisk niche- til hovedproduktion. Baggrunden er, at vandmiljøplanerne har spillet fallit. Trods investeringer på tocifrede milliardbeløb og bureaukratiske kontrolordninger kan man *ikke* registrere en signifikant nedsat tilledning af kvælstof til de indre farvande fra landbruget, jf. Vandmiljø 2000: Tilstand og udvikling - faglig sammenfatning. Faglig rapport fra DMU nr. 337 (MPU, alm. del - bilag 357). Heller ikke iltforholdene i de indre farvande er forbedrede. Af samme publikation fremgår, at det høje indhold af nitrat i de øverste grundvandslag er uændret. I Vandmiljø 2000: Status og perspektiver for et renere vandmiljø. Redegørelse fra Miljøstyrelsen nr. 7, fremgår det videre, at hverken andelen af vandløb eller søer, der opfylder deres målsætning med hensyn til vandkvalitet og dyreliv, er blevet større i de sidste 10 år.

Hovedproblemet med vandmiljøplanerne er påbud om detailregulering, hvilket nødvendigvis må ske ud fra gennemsnitsbetragtninger. Dette risikerer at lede den faglige energi - godt landmandskab - over i en undgåelse af de snærende reguleringer. Staten vil notorisk være bagud med hensyn til at stramme reglerne, fordi ressourcerne skal anvendes til at »lukke huller«. Man bevæger sig ind i en usund spiral.

Enhedslisten foreslår indført en økonomisk motivationsfaktor, som gør det attraktivt for den enkelte landmand at planlægge kvælstofmæssigt optimalt ud fra de konkrete forhold på den enkelte bedrift. Dette indebærer mindre kontrol - selvfølgelig under forudsætning af, at den økonomiske motivationsfaktor bliver tilstrækkelig stor til, at den ønskede miljømæssige

effekt opnås. En række kontrolforanstaltninger og en række detailreguleringer påregnes at kunne bortfalde, f.eks. gødningsnormer, regler om andel af efterafgrøder og muligvis også normer for dyretæthed.

På denne baggrund foreslår Enhedslisten indført en toleddet kvælstofafgift, hvor hovedelementerne er en afgift på kvælstofab samt en særlig CO₂-afgift på salg af kunstgødning.

Afgift på kvælstofab er blevet anbefalet af de økonomiske vismænd i den seneste vismandsrapport »Dansk Økonomi, efterår 2000«, hvoraf fremgår, at »En kvælstofafgift kan være mest omkostningseffektiv. I Hansen (1991), foreslås en afgift på kvælstofabet i landbruget som en omkostningseffektiv måde at mindske kvælstofudledningen. Kvælstofabet er forskellen på den mængde kvælstof, der kommer ind i landbrugets produktionsproces, og den mængde kvælstof, der er bundet i de endelige produkter, f.eks. korn. Det er vanskeligt at opgøre kvælstofabet, fordi det kræver måling af kvælstofindholdet i al det input, landbruget anvender til produktionen. En del af måleproblemet kan dog løses med eksisterende teknikker, f.eks. bliver proteinindholdet i mælk målt ved landmandens afregning med mejeriet. Kvælstofindholdet kan derefter opgøres fra proteinindholdet. Ligeledes kan proteinindholdet i kød og korn måles og danne grundlag for en vurdering af kvælstofindholdet. Kvælstofindholdet i kunstgødninger er ligeledes måleligt, så en afgift på den enkelte landmands udledning af kvælstof er ikke et urealistisk bud på en omkostningseffektiv reguleringsform«.

I rapporten »Konsekvenser af kvælstofafgifter i landbruget (1998)«, Statens Jordbrugs- og Fiskeriøkonomiske Institut, vurderes en række konkrete modeller for afgift på kvælstofab samt nedsættelsen af landbrugets kvælstofab ved en afgift på henholdsvis 2, 4 eller 6 kr. pr. kg kvælstof. Forskellene i modellerne drejer sig bl.a. om, hvor i handelssystemet afgiften skal opkræves.

Holland har i 1998 indført en afgift på kvælstofab og på fosfortab og ligeledes indført et afgiftsfrit bundfradrag. Man er startet med et meget højt bundfradrag,